

Jolanta Rubiś-Kulczycka

Wpływ polityki samorządu lokalnego w zakresie sportu zawodniczego na jakość życia mieszkańców na przykładzie Gminy Polkowice

Wprowadzenie

Temat sportu w zestawieniu z jakością życia są od długiego czasu tematem wielu artykułów i opracowań, w tym także naukowych. Przyczyną powstania niniejszego opracowania jest chęć znalezienia powiązań między jakością życia a rozwojem sportu w Gminie Polkowice. Opracowanie niniejsze jest także okazją do przedstawienia czytelnikom, w ujęciu innym niż publicystyczne czy kronikarskie, rodzaju działań o charakterze sportowym, prowadzonych przez Samorząd Lokalny i sposobu ich realizacji.

Ideą opracowania jest próba znalezienia odpowiedzi na pytania:

1. Czy w funkcjonujących teoriach naukowych istnieje powiązanie między jakością życia a sportem?
2. Czy sport może być czynnikiem mającym wpływ na jakość życia?
3. Na jakie sfery (zmienne) jakości życia oddziałuje sport?
4. Jak rozwijał się sport w Gminie w latach 1990–2010?
5. Czy i w jaki sposób efekty działań sportowych wpływają na jakość życia mieszkańców Gminy?

Opracowanie publikowane jest w „Zeszytach Naukowych...” w dwóch częściach.

W nr 6. „Zeszytów Naukowych...” prezentowane były teoretyczne rozważania na temat definicji podstawowych pojęć, czyli sportu i jakości życia, a także

naukowe poszukiwania kompilacji obu obszarów. Również tam można było odnaleźć opis metodologii badań, ich zakres i sposób realizacji oraz analizę problemu badawczego w zakresie sportu szkolnego.

W niniejszym artykule czytelnik odnajdzie informacje o metodologii badań w obszarze stowarzyszeń i klubów sportowych, poszukiwaniach wpływu sportu zawodniczego na jakość życia mieszkańców Polkowic, a także podsumowanie prowadzonych badań oraz wnioski końcowe. Całość uzupełniona jest bibliografią.

Sport zawodniczy, czyli gminne kluby i stowarzyszenia sportowe

Celem przypomnienia: aby pozyskać dane o klubach i stowarzyszeniach sportowych działających w Gminie Polkowice w latach 1990–2010, specjalnościach oraz liczbie trenujących zawodników, a także ich osiągnięciach sportowych, posłużono się kwestionariuszami ankiet. O współpracę poproszono wszystkie organizacje ujęte w wykazach na oficjalnych stronach internetowych Urzędu Gminy w Polkowicach oraz Starostwa Powiatowego w Polkowicach. Na 19 rozesłanych ankiet otrzymano informacje zwrotne tylko od 5 adresatów. Sytuacja ta jest dużym zaskoczeniem, ale, co istotniejsze, nie pozwala na rzetelne przedstawienie prawdziwej sytuacji sportu gminnego i przeprowadzenie analizy pod kątem rzeczywistego wpływu sportu na jakość życia. Jako że tylko prawdziwe dane mogą być podstawą przeprowadzenia rzetelnej analizy i formułowania wniosków, nie zdecydowano się sięgać po informacje zawarte na różnych, mniej lub bardziej oficjalnych, stronach internetowych. Takie źródła wiedzy mogą uzupełniać dane, natomiast na pewno nie mogą zastąpić bezpośrednich informacji od respondentów.

Jednak, aby nie „odkładać na półkę” pozyskanych opracowań, poniżej zaprezentowane zostaną informacje, którymi zechciały się podzielić z czytelnikami następujące kluby i stowarzyszenia sportowe (wymieniane w kolejności alfabetycznej, pod nazwą obowiązującą w roku 2010):

1. Lekkoatletyczny Klub Sportowy Polkowice.
2. Miejski Klub Sportowy Polkowice.
3. Międzyszkolny Klub Sportowy „Płetwał” Polkowice.
4. Międzyszkolny Klub Sportowy Tenisa Stołowego.
5. Stowarzyszenie Tenisa Ziemi Polkowic.

Otrzymane od klubów i stowarzyszeń sportowych informacje w bardzo różny sposób wyczerpują pytania ankietowe, nie zawsze są pełne, niekiedy pytania podlegają dość luźniej interpretacji, a innym razem zawierają wiedzę, o którą nie pytano. Aby odbiór treści był w miarę komfortowy, zdecydowano się przedstawić te dane, które traktowane były przez respondentów w zbliżony sposób.

Lekkoatletyczny Klub Sportowy Polkowice

Klub, który najprawdopodobniej powstał w roku 2000, szkoleniem obejmuje sportowców w bardzo szerokim przedziale wiekowym. Poniższa tabela ukazuje tę rozpiętość poprzez kwalifikowanie zawodników do różnych kategorii. Zestawienie obrazuje także liczbę sportowców podlegających treningom w poszczególnych latach do roku 2010.

Rok	Dzieci	Młodzik	Junior młodszy	Junior	Młodzieżowiec	Senior
2000	6	7	11	7	1	2
2001	4	8	12	9	1	3
2002	9	7	10	10	–	3
2003	7	13	8	12	1	3
2004	10	12	9	13	–	2
2005	11	10	8	12	–	2
2006	8	13	7	8	–	2
2007	11	12	8	9	–	2
2008	14	12	8	7	–	3
2009	9	13	10	9	1	3
2010	9	14	7	6	1	3
Razem	99	131	98	102	6	28

Jak można wywnioskować z tabeli, klub prowadził szkolenie w 6 kategoriach wiekowych, najliczniejszą grupą zawodników byli młodzicy. Łącznie w czasie 10 lat w klubie szkoliło się 464 zawodników.

Lekkoatletyczny Klub Sportowy (dalej: LKS) nie posiada własnej bazy sportowej. Najczęściej zawodnicy korzystali z tych obiektów przyszkolnych, które miały choćby skromne zaplecze lekkoatletyczne.

Do najważniejszych osiągnięć w poszczególnych latach respondent zalicza:

Rok	Osiągnięcia
2000	I miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Rajmund Kółko w rzucie oszczepem
2001	I miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Rajmund Kółko w rzucie oszczepem II miejsca w Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych – Małgorzata Drop w pchnięciu kulą, Beata Chociaj w biegu na 3000 m
2002	I miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorów – Beata Chociaj w biegu na 3000 m I miejsca w Mistrzostwach Polski Juniorów – Małgorzata Drop w pchnięciu kulą II miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Rajmund Kółko w rzucie oszczepem III miejsce w Halowych Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych – Marek Rybicki w skoku w dal
2003	II miejsce w Halowych Mistrzostwach Polski Juniorów – Małgorzata Drop w pchnięciu kulą II miejsce w Małym Memoriale Janusza Kusocińskiego – Kamila Lewandowska w pchnięciu kulą (kategoria młodzików)
2004	I miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Rajmund Kółko w rzucie oszczepem
2005	II miejsce w Małym Memoriale Janusza Kusocińskiego – Magdalena Kowalska w pchnięciu kulą (kategoria młodzików)
2006	II miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Rajmund Kółko w rzucie oszczepem
2007	III miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Rajmund Kółko w rzucie oszczepem
2008	III miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Ewa Grzesik w maratonie
2010	I miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów – Joanna Wiśniewska w rzucie dyskiem

Największym sportowym sukcesem zawodników Lekkoatletycznego Klubu Sportowego Polkowice jest brązowy medal Joanny Wiśniewskiej w rzucie dyskiem, zdobyty na Mistrzostwach Europy w 2010 roku.

Miejski Klub Sportowy Polkowice

Klub rozpoczął swą działalność w 1983 roku pod nazwą Międzyszkolny Klub Sportowy Orzeł Polkowice. W badanym okresie zmieniał nazwę jeszcze trzykrotnie: w roku 2000 na Miejski Klub Sportowy Orzeł Polkowice, w 2001 roku na Miejski Klub Sportowy MKS Orzeł Polkowice, by od 2009 roku używać nazwy Miejski Klub Sportowy Polkowice.

Z informacji ankietowych wynika, że od początku funkcjonowania klubu panowała w nim doskonała atmosfera pracy. Zarządowi i trenerom w codziennych działaniach towarzyszył duży optymizm. Poniżej zamieszczone zostały dane, które obrazują niezwykłą dynamikę w rozwoju klubu. Co prawda, prezentacja rozpoczyna się od roku 1990, ale wskazane sekcje powstały znacznie wcześniej (1983–1985).

Rok	Sekcja	Juniorzy	Seniorzy
1990	lekkoatletyka	brak danych	brak danych
	piłka ręczna	brak danych	brak danych
	siatkówka	brak danych	brak danych
	koszykówka chłopców	brak danych	brak danych
1992	powstaje triathlon	brak danych	brak danych
	powstaje koszykówka dziewcząt	brak danych	brak danych
1996	powstaje II liga koszykówki żeńskiej	brak danych	brak danych
1997	koszykówka	122	3
	pływanie	–	20
1999	koszykówka	143	17
	pływanie	175	12
2000	koszykówka	153	12
2001	koszykówka	–	11
2002	koszykówka	272	12
2003	koszykówka	–	11
2004	koszykówka	194	12
2005	koszykówka	–	12

Rok	Sekcja	Juniorzy	Seniorzy
2006	koszykówka	130	14
2007	koszykówka	-	17
	powstaje kolarstwo szosowe	-	8
	powstaje kolarstwo górskie	-	3
2008	koszykówka	18 junierek, 15 młodziczek	12
	kolarstwo szosowe	-	9
	kolarstwo górskie	-	3
2009	koszykówka	-	11
	kolarstwo szosowe	-	10
	kolarstwo górskie	-	3
2010	koszykówka	15 junierek, 5 junierek starszych, 6 kadetek 30 młodziczek, 30 mini koszykarek	17
	kolarstwo szosowe	-	16
	kolarstwo górskie	-	4

Analizowane dane potwierdzają działania klubu. Widoczna jest dynamika zmian, która dotyczy zarówno różnorodności sekcji sportowych, jak i liczby zawodników. Dane liczbowe wskazują, że:

- Od 1996 roku w klubie niepodzielnie królowała koszykówka.
- Proces szkoleniowy w koszykówce żeńskiej prowadzony był głównie od junierek, choć od 2008 roku także młodsze dziewczęta objęto treningami. Świadczy to o systemowym działaniu klubu, który nastawia się na „pracę u podstaw” oraz wyszukiwanie talentów i „wychowywanie” własnych zawodników.
- W latach 2001, 2003, 2005 oraz 2007 i 2009 brak w koszykówce dziewcząt kategorii junierek. Zawodniczki te nie zmieniły kategorii wiekowej, bo nie ma ich „liczbowo” w seniorkach.
- Sekcje kolarstwa górskiego i kolarstwa szosowego miały zawodników tylko w kategorii seniorów.
- Brak informacji o losach sekcji pływania, lekkoatletycznej, piłki ręcznej, siatkowej oraz koszykowej chłopców.

Miejski Klub Sportowy Polkowice nie dysponuje własną bazą sportową. Drużyna CCC Polkowice, występująca w Polskiej Lidze Koszykówki Kobiet oraz Eurolidze kobiet, rozgrywa mecze w hali widowiskowo-sportowej Szkoły Podstawowej nr 2 w Polkowicach. Swe pierwsze mecze ligowe koszykarki rozgrywały jednak w sali gimnastycznej Zespołu Szkół im. Narodów Zjednoczonej Europy w Polkowicach. Młodsze zawodniczki klubu trenują w obiektach sportowych szkół gminnych.

Do znaczących osiągnięć w poszczególnych sezonach klub zaliczył:

- 1999/2000 – V miejsce w I lidze kobiet,
- 2000/2001 – awans do ekstraklasy kobiet (od 2001 roku zespół senierek zmienia nazwę na CCC AQUAPARK Polkowice)
- 2001/2002 – VI miejsce w ekstraklasie kobiet,
- 2002/2003 – IV miejsce w ekstraklasie kobiet, udział w Pucharze Europy,
- 2003/2004 – IV miejsce w ekstraklasie kobiet (od 2004 roku zespół występuje pod nazwą CCC Polkowice)
- 2004/2005 – III miejsce w ekstraklasie kobiet,
- 2005/2006 – IV miejsce w ekstraklasie kobiet,
- 2006/2007 – III miejsce w ekstraklasie kobiet,
- 2007/2008 – V miejsce w ekstraklasie kobiet, udział w Pucharze Europy,
- 2008/2009 – IV miejsce w ekstraklasie kobiet, udział w Pucharze Europy,
- 2009/2010 – IV miejsce w ekstraklasie kobiet, udział w Pucharze Europy,
- 2010/2011 – II miejsce w ekstraklasie kobiet, awans do Euroligi kobiet.

Według respondenta równie ważne są osiągnięcia młodszych zawodniczek, które zdobyły w sezonach:

- 2004/2005 – IV miejsce w Mistrzostwach Polski Kadetek,
- 2006/2007 – II miejsce w Mistrzostwach Polski Kadetek, IV miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek Starszych,
- 2010/2011 – II miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek Starszych.

Władze Miejskiego Klubu Sportowego w Polkowicach za wyróżniających się pod względem sportowym zawodników uważają:

- Justynę Jeziorną – własną wychowankę.
- Maję Włoszczowską.
- Magdę Sadlecką.
- Olę Dawidowicz.
- Paulę Gorycką.
- Annę Szafraniec.

Międzyszkolny Klub Sportowy „Płetwal” Polkowice

Międzyszkolny Klub Sportowy „Płetwal” powstał w 1999 r. Zajmował się nauką pływania najmłodszych oraz doskonaleniem techniki dzieci starszych aż do wieku juniora. Od 2004 roku w klubie działa sekcja triathlonu, w której trenowało od 1 do 3 zawodników.

Klub zaczyna szkolenie swych zawodników, kiedy są oni jeszcze bardzo młodzi, co obrazują poniższe statystyki.

Rok	Przedszkole	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
2000	24	64	24
2001	22	53	19
2002	19	62	17
2003	26	67	23
2004	17	59	27
2005	24	63	25
2006	26	71	19
2007	21	62	23
2008	22	68	28
2009	26	59	25
2010	20	63	22

Obserwowana w analizie danych ankiety tendencja to bardzo pożądane zjawisko, świadczące o postrzeganiu przez klub celu pracy nie tylko w kategoriach prestiżowych zwycięstw, ale przede wszystkim w kształtowaniu nawyków zdrowego trybu życia, nabywania nowych i doskonalenia już posiadanych umiejętności.

Klub nie posiada własnej bazy sportowej. Zajęcia prowadzone były na basenie przy Szkole Podstawowej nr 3 w Polkowicach, natomiast do organizacji zawodów wykorzystywany był basen sportowy przy Aquaparku. Trening pływacki to nie tylko pływanie, co zaznaczają ankietowani i wskazują sale gimnastyczne przy szkołach gminnych, służące kształtowaniu przez zawodników innych sprawności.

W badanym okresie zwracają uwagę liczne sukcesy sportowe wychowanków Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Płetwal” Polkowice, wśród których klub za najważniejsze uznaje:

W sekcji pływackiej:

- III miejsce Karoliny Możdżanowskiej w końcowej klasyfikacji w Dolnośląskiej Lidze Pływackiej Klas IV sezonu 2001/2002.
- IV miejsce Karoliny Możdżanowskiej w Korespondencyjnych Mistrzostwach Polski w 2002 r.
- XVIII miejsce Karoliny Możdżanowskiej w finałach Mistrzostw Polski na dystansie 50 m stylem motylkowym w 2003 r.
- III miejsce Sylwii Węgrzyn w końcowej klasyfikacji w Dolnośląskiej Lidze Pływackiej klas IV sezonu 2005/2006.
- VIII miejsce Magdaleny Żrebiec w Korespondencyjnych Mistrzostwach Polski na dystansie 100 m stylem dowolnym w 2009 r.
- VI miejsce Magdaleny Żrebiec w Korespondencyjnych Mistrzostwach Polski na dystansie 200 m stylem dowolnym w 2009 r.
- I miejsce Magdaleny Żrebiec w klasyfikacji końcowej w Dolnośląskiej Lidze Pływackiej klas IV sezonu 2009/2010.

W sekcji triathlonu działacze klubu za znaczące uznali osiągnięcia Krzysztofa Augustyniaka:

W roku 2005:

- II miejsce w klasyfikacji końcowej Pucharu Polski w kategorii młodzieżowiec.
- VIII miejsce w Triathlonowych Mistrzostwach Polski.

W roku 2006:

- III miejsce w Ogólnopolskich Zawodach Triathlonowych w kategoriach senior i open.

W roku 2010:

- IV miejsce w klasyfikacji generalnej i II miejsce w kategorii senior Mistrzostw Polski w Triathlonie MTB.
- IX miejsce w klasyfikacji generalnej i IV miejsce w kategorii senior Mistrzostw Polski w Aquathlonie.
- X miejsce w klasyfikacji generalnej i VII miejsce w kategorii senior Mistrzostw Polski w Duathlonie.

Międzyszkolny Klub Sportowy Tenisa Stołowego

Rozwój tenisa stołowego w Polkowicach rozpoczął się w roku 1985, kiedy to przy KS „Górnik” została utworzona sekcja tenisa stołowego z drużyną męską.

W roku 1999 powstało samodzielne stowarzyszenie sportowe działające pod nazwą Międzyszkolny Klub Sportowy Tenisa Stołowego Polkowice.

Klub prowadził szkolenie zawodników w bardzo dużym przedziale wiekowym. Miejsce dla siebie znajdowały tam zarówno dzieci, jak i dorośli. Dane dotyczące Klubu mówią, że jedni uczyli się podstaw „rzemiosła”, a inni doskonalili swe umiejętności.

W całym procesie szkolenia dostrzec można systematyczną i planową pracę. Od 2008 roku zawodnicy w rozgrywkach występowali odpowiednio, jako:

- I zespół kobiet – drużyna ekstraklasy w kategorii senierek.
- II zespół kobiet – drużyna I ligi w kategoriach senierek i junierek.
- III zespół kobiet – drużyna II ligi w kategoriach junierek i młodziczek.
- I zespół mężczyzn – drużyna III ligi w kategoriach seniorów i juniorów.
- II zespół mężczyzn – drużyna IV ligi w kategoriach kadetów i młodzików.

Klub nie posiadał własnych obiektów sportowych. Zajęcia treningowe odbywały się w salach gimnastycznych Zespołu Szkół im. Narodów Zjednoczonej Europy w Polkowicach, Szkoły Podstawowej nr 1 i Gimnazjum nr 2.

Zawodnicy startowali w zawodach indywidualnych i drużynowych. Do najważniejszych osiągnięć w latach 1990–2010 respondenci zaliczyli:

W roku 1996 dwa złote medale w Mistrzostwach Polski w kategorii kadetów zdobyte przez Grzegorza Sorokopasa.

W roku 1998:

- Złoty medal w Mistrzostwach Polski w kategorii żaków Pawła Gacka.
- Brązowy medal w Mistrzostwach Polski w kategorii młodziczek Moniki Lesińskiej.
- W roku 1999 srebrny medal w Mistrzostwach Polski w kategorii żaków Pauliny Miś.
- W roku 2003 awans drużyny żeńskiej do I ligi kobiet.
- W roku 2005 awans drużyny żeńskiej do ekstraklasy kobiet.
- W roku 2007 złoty i srebrny medal w Mistrzostwach Polski w kategorii młodziczek Pauliny Nowackiej.
- W roku 2008 awans I drużyny kobiet do ekstraklasy, II drużyny kobiet do I ligi i I zespołu mężczyzn do III ligi.

W roku 2009:

- Złoty medal w grze pojedynczej i mikst oraz srebro w grze podwójnej z Anitą Jaworską w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski Katarzyny Grzybowskiej.

- Srebrny medal w Mistrzostwach Polski w grze podwójnej Pauliny Nowackiej kategorii kadetek.
- Srebrny medal w grze podwójnej i brązowy w grze mieszanej w Mistrzostwach Polski Katarzyny Grzybowskiej w kategorii senierek.
- Awans II drużyny mężczyzn do IV ligi.
- III miejsce II drużyny kobiet w rozgrywkach I ligi.
- II miejsce drużyny kobiet w Pucharze Polski.

W roku 2010:

- IV miejsce drużyny żeńskiej w rozgrywkach ekstraklasy.
- II miejsce drużyny kobiet w rozgrywkach I ligi.
- Złoty medal w grze pojedynczej i w grze podwójnej Młodzieżowych Mistrzostwach Polski Katarzyny Grzybowskiej.
- Brązowy medal w pojedynczej w Mistrzostwach Polski Katarzyny Grzybowskiej w kategorii senierek.

Szeroka i aktywna działalność Międzyszkolnego Klubu Sportowego Tenisa Stołowego dostrzegana była w środowisku sportowym województwa i kraju. W latach 1991–1993 klub trzykrotnie zdobywał I miejsca w klasyfikacji klubowej województwa legnickiego.

W roku 2006 uzyskał III lokatę, w 2009 – V, a w 2010 roku ponownie III miejsce w krajowym rankingu klubów we współzawodnictwie sportu młodzieżowego. To bardzo prestiżowe wyróżnienie, bowiem w klasyfikacji tej bierze się pod uwagę nie tylko uzyskiwane wyniki, ale także liczbę zaangażowanych w rywalizację zawodników w poszczególnych kategoriach wiekowych.

Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego w Polkowicach

Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego w Polkowicach powstało w 1996 roku. Do 2010 roku zrzeszało dzieci, młodzież i dorosłych, którzy uczyli się bądź doskonalili swe umiejętności sportowe w tej dyscyplinie.

Respondenci określają lata 1996–2007 jako czas raczej mało dynamicznego rozwoju klubu, szczególnie ze względu na brak kadry trenerskiej i bazy treningowej, a także ograniczone możliwości finansowe. Nie potrafili również podać szczegółów działalności, argumentując to między innymi zmianą zarządu.

Lata 2008–2010 postrzegane są już bardziej optymistycznie. Wyraźnie wiadać, że na skutek określonych zjawisk nastąpił pewnego rodzaju zwrot.

W tabeli zamieszczonej na kolejnej stronie przedstawione zostały nadesłane przez klub statystyki.

Rok	Dzieci do lat 12		Młodzież do lat 16		16+ i dorośli	
	I	II	I	II	I	II
od 1996 do 2007	1	15	1	10	1	40
2008	1	24	1	18	6	40
2009	1	32	1	20	6	40
2010	1	45	1	28	6	40

I – liczba grup treningowych; II – średnia liczba uczestników sekcji jednostkowej

Jeden rzut oka na dane potwierdza wcześniejszą opinię. Niezwykle istotny jest jednak fakt, że mimo trudności lokalowych klub objął szkoleniem tak szeroką grupę wiekową.

Na dynamiczny rozwój od 2008 roku bez wątpienia wpłynęła rozbudowa bazy sportowej w mieście. Zawodnicy mieli do dyspozycji cztery zewnętrzne korty tenisowe oraz jedną całoroczną specjalistyczną halę, a także korzystali z sal gimnastycznych w szkołach miejskich.

Ankietowani piszą o sukcesach sportowych, zaznaczają jednak uczestnictwo swoich zawodników w turniejach ogólnopolskich i międzynarodowych.

Podsumowując uzyskane wyniki oraz przeprowadzoną analizę danych, można stwierdzić, że:

1. W bardzo szerokim zakresie na terenie Gminy rozwija się „sport szkolny”, czego wyrazem jest nie tylko duża różnorodność oferty zajęć sportowych na każdym analizowanym poziomie kształcenia, ale także liczba biorących w nich udział uczniów oraz ich zespołowe i indywidualne sukcesy.
2. Nie można niestety w niniejszym opracowaniu obiektywnie odnieść się i ocenić rozwoju sportu „zawodniczego” w Gminie Polkowice w badanym dwudziestoletnim okresie ze względu na niewielką liczbę respondentów, którzy uczestniczyli w badaniach. Materiał źródłowy uzyskany od 5 z 19 klubów i stowarzyszeń sportowych działających w gminie, które podjęło trud współpracy, nie jest i nie może być reprezentatywny dla przedmiotu rozważań.
3. Dane uzyskane od respondentów nie zawsze były pełne, co utrudniało bądź wręcz uniemożliwiało konstruowanie rzetelnych i merytorycznych wniosków.
4. Niewątpliwie bardzo duży wpływ na poziom sportu w Gminie miała szybko rozwijająca się, szczególnie po roku 2000, baza sportowa, która szczegółowo została opisana w treści opracowania. Obecność nowoczesnych i świetnie

wyposażonych sportowych obiektów szkolnych (sale gimnastyczne, siłownie, boiska zewnętrzne) oraz miejskie, ogólnodostępne obiekty sportowe (stadion lekkoatletyczny, otwarte i kryte korty tenisowe, osiedlowe boiska do gier zespołowych, sezonowo dostępne lodowisko, baseny kryte i otwarte, boiska do piłki nożnej przy KS „Górnik” oraz „Orlik”) były i zapewne nadal będą miejscem kształtowania pożądaných postaw prosportowych i prozdrowotnych mieszkańców Gminy.

5. Bardzo charakterystycznym zjawiskiem, które autorka zaobserwowała w działalności wszystkich omówionych szkół, klubów i stowarzyszeń, jest dynamiczny rozwój po roku 1999. Wydaje się, że pozostaje on w ścisłym związku z zmianami w Polsce, wynikającymi z nowego podziału administracyjnego kraju, które implikowały strukturę gospodarowania w gminach. Na skutek tych zmian Gmina Polkowice otrzymała niezbędne narzędzia, by między innymi wspierać na swoim terenie, również finansowo, działalność sportową. Był to, wydaje się, przyczynek do stworzenia nowych zasad organizacji działalności sportowej na terenie Gminy.

Podsumowanie

Jakość życia człowieka uwarunkowana jest wieloma różnymi czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Może podlegać zarówno ocenie obiektywnej, jak i subiektywnej. Najnowsza literatura przedmiotu wskazuje, że poziom jakości życia w ocenie subiektywnej jest tym wyższy, im więcej jesteśmy w stanie „zrealizować siebie”. To oczywiście bardzo duże uogólnienie wielu teoretycznych rozpraw naukowych, mniej lub bardziej potwierdzonych w praktyce. Znaczący zagadnienia są jednak w większości jednomyślni w twierdzeniu, iż nasz pogląd na jakość życia pozostaje w bardzo silnym związku z postrzeganiem własnego „ja” w relacjach z otoczeniem.

Celem badań była analiza rozwoju sportu, a właściwie rozwoju różnych form kultury fizycznej w Polkowicach w latach 1990–2010 oraz próba odpowiedzi na pytanie: „Czy rozwój sportu w Gminie Polkowice mógł mieć wpływ na jakość życia mieszkańców?” Wychodząc z założenia, popartego literaturą przedmiotu, że aktywność człowieka ma wpływ na ocenę poziomu jakości życia, stwierdzono ponad wszelką wątpliwość, że aktywność ruchowa realizowana jest poprzez działania sportowe i jako taka może odgrywać istotną rolę w ocenie jakości życia.

Tęgo karkołomnego, jak się okazało w trakcie prowadzonych badań, zadania dokonano, wykorzystując metodę ankietową. Kwestionariusze ankiety rozesłano do tych podmiotów gminnych, które realizowały zadania z zakresu szeroko rozumianej kultury fizycznej. Pytania ankietowe były tak dobrane, aby

uzyskane odpowiedzi pozwoliły określić dynamikę rozwoju działalności respondentów. Do współpracy zaproszono cztery szkoły podstawowe, dwa gimnazja i szkołę ponadgimnazjalną, a także dziewiętnaście klubów i stowarzyszeń sportowych.

Źródłem informacji okazały się być polkowickie szkoły oraz pięć klubów i stowarzyszeń sportowych.

Uzyskane wyniki badań poddano analizie statystycznej i merytorycznej, w wyniku których stwierdzono, iż:

1. Materiał badawczy w wielu przypadkach nie był kompletny, szczególnie dane z lat 1990–1999 były bardzo enigmatyczne.
2. Uzyskiwane informacje niekiedy nie odpowiadały na stawiane pytania.
3. Udział klubów i stowarzyszeń w badaniach był znikomy (tylko 5 na 19 klubów odpowiedziało na ankietę), w związku z czym uzyskany materiał nie był reprezentatywny.

Przyczyn otrzymania takiego wyniku metodycznego przeprowadzonych badań można zapewne doszukiwać się w wielu obszarach. Nie poddając w wątpliwość dobrych intencji respondentów, wydaje się, że czynnikami mogącymi mieć wpływ na ten stan rzeczy były problemy z dotarciem do rzetelnych danych i fakt, iż badania obejmowały duży przedział czasowy. Być może także zastosowanie innej metody badawczej przyniosłoby lepsze efekty. No cóż, nie myli się ten, kto nie robi nic.

Materiał, który udało się zebrać, mimo niedoskonałości, stanowił bardzo bogate źródło wiedzy, którą szczegółowo przedstawiono w analizie wyników. Stał się także podstawą do refleksji o związkach rozwijającego się sportu z jakością życia w Polkowicach. Poniżej zebrane myśli będą przez autorkę nazywane refleksjami, gdyż – zgodnie z prawidłami nauki – nie mogą być rozpatrywane w kategoriach praw, tez, tendencji czy obowiązujących reguł. Oto zatem refleksje z badań:

W polkowickiej Gminie kultura fizyczna rozwija się w wielu formach typowych dla tego rodzaju działalności. Jest to szczególnie widoczne w zakresie badanych form, czyli wychowania fizycznego, a konkretnie pozalekcyjnych szkolnych zajęć sportowych oraz sportu.

Wyniki badań wskazują jednoznacznie, że można mówić o dynamice rozwoju, która jest szczególnie widoczna w latach 1999–2010.

Przyjmując, że wpływ na jakość życia ma różnorodna aktywność człowieka, wysoce prawdopodobne jest stwierdzenie, że ma ją również aktywność ruchowa prezentowana przez uczestników wszystkich zajęć sportowych realizowanych w Gminie Polkowice.

Jednym z czynników implikujących pozytywne postrzeganie jakości życia są relacje społeczne. Przyjmując taki punkt widzenia, można dostrzec jej związek z działaniami sportowymi bez względu na rodzaj tej działalności, jak i osiągnięte wyniki. Każde bowiem działanie sportowe ma swój wymiar społeczny. Z jednej strony kształtuje postawy uprawiających sport, z drugiej zaś wyzwala określone emocje u obserwatorów.

Jakość życia często rozpatrywana jest z punktu widzenia zdrowia. W tym ujęciu wielość i różnorodność inicjatyw podejmowanych przez szkoły i kluby sportowe bez wątpienia podnosi jakość życia uczestników.

Bardzo nowoczesnym spojrzeniem na jakość życia jest postrzeganie jej przez pryzmat działalności skierowanej nie tyle na siebie, co na innych. W takim ujęciu przedmiotu badań największe „zyski” czerpią ci, którzy są twórcami programów, inicjatorami przedsięwzięć, prowadzącymi zajęcia sportowe, sponsorami i tzw. „dobrymi duchami”. Takich ludzi w Polkowicach jest bardzo wielu, poczynając od rodziców wspierających szkoły i kluby sportowe, nauczycieli, trenerów, a na działaczach kończąc. Dla nich wszystkich wartością dodaną aktywności sportowej jest radość dziecka lub zawodnika, bez konieczności uzyskania najwyższego wyniku.

Dużą dynamiką zmian charakteryzuje się również baza sportowa, niezbędna do realizacji zadań sportowych zarówno przez szkoły, jak i kluby. Szczególnie dobrym okresem rozwoju, w którym można zaobserwować zwiększenie liczby obiektów sportowych w mieście oraz podejmowanie działań remontowo-modernizacyjnych są lata 2000–2010.

Reasumując, wydaje się, że poziom rozwoju polkowickiej kultury fizycznej, realizowanej w wielu formach, może być podstawą do postrzegania jej jako czynnika wpływającego pozytywnie na jakość życia mieszkańców.

Streszczenie

Wpływ polityki samorządu lokalnego w zakresie sportu zawodniczego na jakość życia mieszkańców na przykładzie Gminy Polkowice

Sport w zestawieniu z jakością życia są od długiego czasu tematem wielu artykułów i opracowań, w tym także naukowych. W ostatnich dwudziestu latach szczególnie uważnie traktuje się jakość życia, która w badaniach naukowych przechodzi istotną metamorfozę, polegającą na zmianie sposobu jej postrzegania i oceniania. Sport, jako dziedzina życia, też nie pozostaje na uboczu. Różnym rozprawom poddaje się wiele aspektów tej działalności, zarówno teoretycznych, jak i praktycznych, oraz analizuje się według kryteriów ściśle określonych przedmiotem i kierunkiem rozważań.

Artykuł niniejszy jest integralną częścią opracowania pt. *Wpływ polityki samorządu lokalnego w zakresie sportu i rekreacji na jakość życia mieszkańców na przykładzie Gminy Polkowice*, który ukazał się w nr 6. „Zeszytów Naukowych DWSPiT...”

Treść artykułu zawiera poszukiwania sposobu oddziaływań sportu zawodniczego na jakość życia mieszkańców Gminy, a także podsumowanie prowadzonego dyskursu oraz wnioski końcowe. Całość uzupełnia zestawianie bibliografii, wspólne dla obu artykułów.

Słowa kluczowe: jakość życia, sport szkolny, sport zawodniczy, działalność gminy, Polkowice, samorząd lokalny, klub gminny, stowarzyszenie sportowe.

Summary

The influence of the local self-government policy in the field of competitive sport disciplines on the quality of life of Polkowice citizens, based on the example of Polkowice commune

Sport and its correspondence to the quality of life have been so far the subject of various articles and studies, also the scientific ones. In the past 20 years, a great deal of attention has been devoted to the quality of life, which in scientific research undergoes a significant transformation, that means the change in approaching and evaluating it. Sport as a part of life is not left behind as well. A lot of researches focus on many aspects of such activity, both theoretical and practical ones. This activity is also examined according to particular criteria specified by the subject and the research itself. This article is an integral part of the study “The influence of the local self-government policy in the field of sport and recreation on the citizens’ quality of life based on example of Polkowice Commune”, that was published in the DWSPiT Research Bulletin vol. 6.

Its content includes the search for the ways the competitive sport influences the commune citizens' quality of life, the recapitulation of the discourse and the final conclusions. The whole paper is completed by the list of bibliographies, common for both articles.

Keywords: quality of life, school sport, competitive sport, activity of the commune, Polkowice, local self-government, commune local club, sport association.

Bibliografia

1. Adamczak M., Sęk H., *Znaczenie pojęcia „jakości życia” w opiece psychologicznej pacjentów onkologicznych*, [w:] J. Meyza (red.), *Jakość życia w chorobie nowotworowej*, Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997.
2. Bańka A., *Jakość życia w psychologicznych koncepcjach człowieka i pracy*, [w:] A. Bańka, R. Derbis (red.), *Psychologiczne i pedagogiczne wymiary jakości życia*, „Gemini” s.c., Poznań–Częstochowa 1994.
3. Bouchard C., Shephard R. J., *Physical activity, fitness and health: the model and key concepts*, [w:] C. Bouchard, R. J. Shephard, T. Stephens (red.), *Physical activity, fitness and health*, Human Kinetics Publishers, Champaign, Ill. 1994.
4. Borys T., *Jakość – Normalizacja – Certyfikacja*, dodatek lobbingowy do „Rzeczpospolitej”, Warszawa 2007.
5. Brzezińska A., Stolarska M., Zielińska, J., *Poczucie jakości życia w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości*, [w:] K. Appelt, J. Wojciechowska (red.), *Zadania i role społeczne w okresie dorosłości*, Wydawnictwo Funkcji Humaniora, Poznań 2001.
6. Chromiński Z., *Aktywność ruchowa dzieci i młodzieży*, IWZZ, Warszawa 1987.
7. Chudzicka, A., *Subiektywny obraz świata i obraz siebie jako kategorie pomiaru jakości życia osób bezrobotnych oraz ich oczekiwania wobec Klubu Pracy*, [w:] A., Bańka, R. Derbis (red.), *Pomiar i poczucie jakości życia u aktywnych zawodowo oraz bezrobotnych*, Środkowoeuropejskie Centrum Ekonomii Działania Społecznego, Poznań–Lublin 1995.
8. Czapiński J. (red.), Panek T. (red.), *Diagnoza społeczna 2007 – warunki życia i jakość życia*, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa 2007.
9. de Walden-Gałużko K., *Ocena jakości życia uwarunkowana stanem zdrowia*, [w:] J. Meyza (red.), *Jakość życia w chorobie nowotworowej*, Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997.
10. Dziurawicz-Kozłowska A., *Wokół pojęcia jakości życia*. „Psychologia Jakości Życia”, 2002, t. 1 nr 2.
11. *Encyklopedia Powszechna PWN*, t. 4, Warszawa 1976.
12. *Europejska Karta Sportu – 1992 r.*, [w:] *Działalność Rady Europy w dziedzinie sportu. Ośrodek Informacji i Dokumentacji Rady Europy*, Biuletyn nr 2, art. 2, 1998.

13. Grabowski H., *Teoria fizycznej edukacji*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999.
14. Gilewicz Z., *Teoria wychowania fizycznego*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1994.
15. Howley E. T., Franks B. D., *Health Fitness Instructors. Handbook*, Human Kinetics, Champaign, Ill. 1997.
16. Hunt S., *Cross-cultural comparability of quality of life measures*, [w:] I. Guggenmoos-Holtzmann, K. Bloomfield i U. Flick (red.), *Quality of life and health: concepts, methods and applications*, Blackwell Wissenschafts-Verlag, Berlin 1995.
17. Jaworski Z., *Sport – problem desygnat i definicji*, „Lider”, nr 242, Warszawa 2011.
18. Kiebert G., *Jakość życia jako rezultat badań klinicznych w onkologii*, [w:] J. Meyza (red.), *Jakość życia w chorobie nowotworowej*, Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997.
19. Krupiński J., *Health and quality of life*, „Social Science and Medicine”, nr 14 z 1980 r.
20. Leder S., *Jakość życia a psychiatria konsultacyjna i psychoterapia*, [w:] J. Meyza (red.), *Jakość życia w chorobie nowotworowej*, Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997.
21. Lipoński W., *Humanistyczna encyklopedia sportu*, „Sport i Turystyka”, Warszawa 1987.
22. Nowocien J., *Sport i olimpizm w systemie dydaktyczno-wychowawczym szkoły*, „AWF – Studia i Monografie” nr 85, Warszawa 2001.
23. Osiński W., *Antropomotoryka. Podręczniki*, nr 49, AWF, Poznań 2003.
24. Przewęda R., *Rozwój somatyczny i motoryczny*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1981.
25. Skinner J. S., Oja P., *Laboratory and field tests for assessing health-related fitness*, [w:] C. Bouchard, R. J. Shephard, T. Stephens (red.), *Physical activity, fitness and health*, Human Kinetics Publishers, Champaign, Ill. 1994.
26. Stolarska, M., Zielińska, J., *Jakość życia – przegląd koncepcji*, Instytut Psychologii UAM, Poznań 2000.
27. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz.U. z 1996 r. nr 25, poz. 113, art. 3, pkt 3).
28. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2010 r. nr 127, poz. 857, art. 2).
29. *Wielka Encyklopedia PWN*, Wydawnictwo Naukowe PWN, t. 25, Warszawa 2004.
30. Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Rady Wychowania Fizycznego i Sportu przy UNESCO w Tokio (1964), [za:] G. Młodzikowski, *Uniwersalne wartości sportu*. „Sport Wyczynowy”, nr 1 z 1979 r.
31. Zuchora K., *Sport niejedno ma imię*, AWF, Warszawa 1976.